

דברי תורה

מאת נ"ק מרן אדמו"ר שליט"א

שנאמרו בכניסת החג שבועות (שב"ק במדבר) תשע"ט לפ"ק

יוצא לאור ע"י מכון מעדני מלך וויען - גליון אלף ק"ב

ואלמלי היו יכולים לזכות לראות כביכול את ה' היו מתקדשים גם עיניהם של ישראל באופן נפלא, כי הרי אפילו ראיית פני צדיק מקדש את העינים, וכמו שנאמר (שמות לג-ח) והביטו אחרי משה, שאמרו מחמי צדיקי ומזכי (ירושלמי שקלים ה-ב). ורצה ה' לקדש את עיני ישראל, על כן זכו לראות בעיניהם את קול ה' בתורתו, אשר קדושה יותר מזה לא יתכן בעולם, הן קדושת התורה, והן קדושת ה' קול ה' חוצב להבות אש, ובוזה יתקדשו עיניהם של ישראל, ותשאר בהם רושם קדושה עולמית. אשר שם מתחלת הנסיונות של החטא, עין רואה והלב חומד (רש"י במדבר טו-לט), ואין יצר הרע שולט אלא במה שענינו רואות (סוטה ח.), ועל כן הזהיר לנו כתוב, פן תשכח את הדברים אשר ראו עיניך.

*

אמנם לא די בזכרון זה לבד, אלא הכתוב מזהיר והודעתם לבניך ולבני בניך יום אשר עמדת לפני ה' אלקיך בחורב, באמור ה' אלי הקהל לי את העם ואשמיעם את דברי, אשר ילמדון ליראה אותי כל הימים אשר הם חיים על האדמה, ואת בניהם ילמדון (דברים ד-ט). מוטל עלינו לזכור תמונת כל אותו היום של המעמד, איך שההר היה בוער באש עד לב השמים, חושך ענן וערפל, ויהי קול השופר חזק מאד. עד שלא היו יכולים ישראל לסבול, ויאמרו אל משה, דבר אתה עמנו ונשמעה, ואל ידבר עמנו אלקים פן נמות. ויאמר משה אל העם אל תיראו, כי לבעבור נסות אתכם בא האלקים, ובעבור תהיה

הנה נצטוינו בתורה על זכירת מעמד הר סיני, וכמו שאמר הכתוב (דברים ד-ט) רק השמר לך ושמור נפשך מאד, פן תשכח את הדברים אשר ראו עיניך, ופן יסורו מלבבך כל ימי חיך. ואם כן מכל שכן כאשר מגיע יום מתן תורתנו, בודאי יש לנו להעלות זאת על הלב ולשנן הדברים. הכתוב לא אומר הדברים אשר שמעו אזניך, אלא 'אשר ראו עיניך', והיינו כי במתן תורה נאמר (שמות כ-ט) וכל העם רואים את הקולות, וברש"י שהיו רואים את הנשמע, שאי אפשר לראות במקום אחר, ורואים את הקולות היוצאין מפי הגבורה ע"כ. ואם כן היו רואים בעיניהם האותיות אנכי ה' אלקיך וגו' עד כלות העשרת הדברות, נרשמות ונחצבות בלחבי אש נגד עיניהם. וזהו שדקדק הכתוב פן תשכח את הדברים אשר ראו עיניך, כי היו רואים הדיבורים עצמם.

והענין הוא, כי הקירוב היותר גדול והקשר שיש בין אדם לחבירו, היא על ידי שרואהו, ועל ידי ששומע את קולו מדבר. ולקירוב זה זכינו במתן תורה, שירד ה' באש על הר סיני לעינינו. אמנם לא יתכן לראות את ה' בעצמו, כי לא יראני האדם וחי (שמות לג-ב), אלא זכינו לשמוע קול ה' חוצב להבות אש. והנה שורש הקדושה היא הקב"ה, וכמו שנאמר (שמואל א ב-ב) אין קדוש כה' כי אין בלתיך. וכאשר שמעו קול ה', נתקדשו אזניהם של ישראל, להיות דבקים לאלקים חיים. ולכן העבד נרצע באזנו (שמות כא-ו), כי אוזן זאת ששמעה על הר סיני לא תגנוב, והלך וגנב תרצע (קידושין טו.).

יראתו על פניכם לבלתי תחטאו (שמות כ-טז). וברש"י על ידי שראיתם אותו יראוי ומאויים, תדעו כי אין זולתו ותיראו מלפניו ע"כ.

והענין הוא, כי עיקר חשיבות התורה היא רק כאשר היא ביחד עם יראת ה', וכמו שאמר הכתוב (דברים י"ב) ועתה ישראל מה ה' אלקיך שואל מעמך כי אם ליראה את ה'. ואמרו (שבת לא): מכריזו רבי ינאי חבל על דלית ליה דרתא, ותרעא לדרתא עביד, והיינו שיש לו תורה ואין לו יראת שמים. ורק יראת ה' טהורה עומדת לעד. ולכן ניתנה התורה באימה וביראה וברתת ובזיע (ברכות כב.), וירא העם וינעו, כדי להביא את ישראל ליראת הרוממות, בגין דאיהו רב ושליט, עיקרא ושרשא דכולא עלמין. והמראה ההוא של מתן תורה הביאה על ישראל יראת הרוממות, וזהו חלק ממתן תורה, כי אם אין יראה אין חכמה (אבות ג-יז).

וכאשר ישראל אמרו למשה דבר אתה עמנו ונשמעה, ולא נצטרך לעבור האימה והפחד של קול ה'. השיב להם משה, שכל זה הוא הכרח, בעבור תהיה יראתו על פניכם לבלתי תחטאו, כדי שתזכרו תמיד יראת הרוממות שזכיתם לראות, וזה ימנע מכם החטא. ועל זה הזהיר לנו הכתוב, שיש לזכור 'יום' אשר עמדת לפני ה' אלקיך, באמור ה' אלי הקהל לי את העם ואשמיעם את דברי, אני בעצמי אשמיע להם תורתך ולא על ידי משה, 'אשר ילמדון ליראה אותי כל הימים', מזה ילמדון שאין חשיבות לתורה בפני עצמה, רק אם היא יחד ביראת הרוממות מאלקים חיים.

*

בגמרא (שבת פח:) אמר רבי יהושע בן לוי בשעה שעלה משה למרום, אמרו מלאכי השרת לפני הקדוש ברוך הוא, רבונו של עולם מה לילוד אשה בינינו, אמר להן לקבל תורה בא. אמרו לפניו חמודה גנוזה שגנוזה לך תשע מאות ושבעים וארבעה דורות קודם שנברא העולם אתה מבקש ליתנה לבשר ודם, מה אנוש כי תזכרנו ובן אדם כי תפקדנו, ה' אדונינו מה אדיר שמך בכל הארץ אשר תנה הודך על השמים (תהלים ח-ב). אמר לו הקדוש ברוך הוא למשה החזיר להן תשובה. אמר לפניו רבונו של עולם

מתיירא אני שמא ישרפוני בהבל שבפיהם. אמר לו אחוז בכסא כבודי וחזור להן תשובה, שנאמר (איוב כ"ט) מאחז פני כסא פרשו עליו עננו ע"כ. וידוע פירוש השל"ה (מסכת שבועות תורה אור אות קלז) כי המלאכים קיטרגו מזה אנוש כי תזכרנו, כי האדם עלול ומוכשר לקבל טומאה ולחטוא, ואיך תנתן לו התורה. ועל זה בא התשובה, אחוז בכסא כבודי וחזור להם תשובה, שיש תקנה גם לחטא שיעשה תשובה. וכמו שאמרו (יומא פו.) גדולה תשובה שמגעת עד כסא הכבוד ע"ש.

ויש לבאר הענין שהתשובה מגעת עד כסא הכבוד, כי אמרו חז"ל (עבודה זרה ד:) אמר רבי יוחנן משום רבי שמעון בן יוחאי, לא דוד ראוי לאותו מעשה [דבת שבע] דכתיב (תהלים קט-כב) ולבי חלל בקרבי [יצר הרע חלל בקרבי ואין לו כח לשלוט בקרבי], ולא ישראל ראוי לאותו מעשה, דכתיב (דברים ה-כ) מי יתן והיה לבבם זה להם ליראה אותי כל הימים, אלא למה עשו, לומר לך [גזירת מלך היתה ליתן פתחון פה לשבים], שאם חטא יחיד אומרים לו כלך אצל יחיד, ואם חטאו צבור אומרים להו לנו אצל צבור. וצריכא, דאי אשמועינן יחיד משום דלא מפרסם חטאיה, אבל צבור דמפרסם חטאיה [ואיכא חילול] אימא לא. ואי אשמועינן צבור משום דנפיש רחמייהו, אבל יחיד דלא אלימא זכותיה אימא לא, צריכא. והיינו דרבי שמואל בר נחמני אמר רבי יונתן, מאי דכתיב (שמואל ב כג-א) נאום דוד בן ישי ונאום הגבר הוקם על, נאום דוד בן ישי שהקים עולה של תשובה ע"כ. ואם כן דוד המלך הוא הסמל ודוגמא שה' מקבל שבים.

ובגמרא (שבת ל.) אמר רב יהודה אמר רב מאי דכתיב (תהלים פו-ז) עשה עמי אות ויראו שונאי ויבושו, אמר דוד לפני הקדוש ברוך הוא, רבונו של עולם מחול לי על אותו עון. אמר לו מחול לך, אמר לו עשה עמי אות בחיי, אמר לו בחייך איני מודיע, בחיי שלמה בנך אני מודיע. כשבנה שלמה את בית המקדש ביקש להכניס ארון לבית קדשי הקדשים דבקו שערים זה בזה, אמר שלמה עשרים וארבעה רגנות ולא נענה וכו'. כיון שאמר ה' אלקים אל תשב פני משיחך זכרה לחסדי דוד עבדך, מיד נענה. באותה שעה נהפכו פני כל שונאי דוד כשולי קדירה וידעו כל העם וכל ישראל שמחל לו הקדוש ברוך הוא על אותו עון ע"כ.

וּכְתוּב בדברי יואל (פ' פקודי תכה.) דלכאורה יש להפליא על מה שביקש דוד שיתן לו הקב"ה אות שידעו כל העם שמחל לו על אותו עון, והלא דוד המלך ע"ה ודאי קיים בעצמו והצנע לכת עם ה' אלקיך, ואם כן מה לו לבקש שיתן הקב"ה אות כדי שידעו כולם, ולמה לא הספיק לו מה שהקב"ה אמר לו מחול לך. אמנם כי דוד המלך ע"ה היה לבו מר עליו ורוחו נשברה על אשר בא לידי חטא נגד השי"ת, אמנם נחמה היתה לו כי על ידי חטאו הורה דרך התשובה לכלל ישראל, ואם כן התינח אם יעשה עמו הקב"ה לטובה אות, ויודע לכלל ישראל שמחל לו הקב"ה, הוי שפיר אות לבעלי תשובה, כי יראו שתשובת דוד המלך ע"ה נתקבלה לפני כסא כבודו יתברך, וזה לך האות, וממנו ילמדו וכן יעשו לחזור בתשובה, כי ידעו שתשובה מועלת לכפר עון ולמחות פשע. אבל אם לא יעשה עמו הקב"ה אות לטובה כי תשובתו נתקבלה, אם כן במה יתנחם על אשר חטא, והרי לא יצא ממעשהו תועלת להורות תשובה ליחיד, כי יאמרו מנא ידעינן שתשובתו לפני כסא הכבוד נתקבלה, על כן התפלל דוד לפני הקב"ה עשה עמי אות לטובה וגו', וידעו הכל שמחל לו הקב"ה, ויורה דרך לבעלי תשובה ע"כ.

וּבַתְּהִלִּים ויגד משה (תהלים ל-א) פירש, מזמור שיר חנוכת הבית לדוד, ארוממך ה' כי דליתני וגו'. שהיה דוד משבח ומרום לה', שבשעת חנוכת הבית המקדש, נעשה דוד כדלת פתוחה, שפותח שער לדופקי בתשובה, ולא שמחת אויבי לי, שנהפכו פני כל שונאי דוד כשולי קדרה, ואז נתוודע לכל כי ה' אלקי שועתי אליך ותרפאני, וברש"י היא סליחת העון כמו (ישעיה ו-י) ושב ורפא לו ע"כ.

אֲמַנָם יתכן עדיין שיחשוב הבעל תשובה, הן אמת שהקב"ה מוחל עונות ומכפר על החטא, אבל עדיין הוא שנאו ומרוחק מה' עבור עונותיו שעברו. אך באמת לא כן הוא, וכמבואר ברמב"ם (ה' תשובה ז-י) התשובה מקרבת את הרחוקים, אמש היה זה שנאו לפני המקום משוקץ ומרוחק ותועבה, והיום הוא אהוב ונחמד קרוב וידיד. וכן אתה מוצא שבלשון שהקב"ה מרחיק החוטאים בה מקרב את השבים בין יחיד בין רבים, שנאמר (הושע ב-א) והיה במקום אשר יאמר להם לא עמי אתם יאמר להם בני א-ל חי ע"ש. וגם על זה נעשה דוד סמל לישראל, שהגם שחטא,

נתעלה אחר כך להיות רגל הרביעי שבמרכבה יחד עם האבות הקדושים (וזה"ק ח"ג רעב:), הרי אנו רואים עד כמה הבעל תשובה אהוב לפני המקום, שקבע את מקומו בכסא כבודו.

וְזֶהוּ שאמרו גדולה תשובה שמגעת עד כסא הכבוד, שלא תאמר שהן אמת שהקב"ה פתוחה ידו לקבל שבים, היינו רק שמוחל ומכפר העון, אבל אבד כבר ממנו אהבת אביו שבשמים. לזה אמר שלא כן הוא, אלא הקב"ה מקרבו בהקירבה היותר גדולה, שהרי דוד המלך שהקים עולה של תשובה הוי רגל רביעי במרכבה, הרי שלך לפניך גודל מעלת בעלי התשובה. ועל כן דייק ה' למשה, 'אחוז בכסא כבודי וחזור להם תשובה', שמשם יכירו וידעו מעלת בעלי תשובה, שהרי שוה דוד לפני המקום כמו אברהם יצחק ויעקב, שייחד ה' שמו עליהם, אלקי אברהם וכו'.

וּבַאֲבָנֵי המקום (אבן יקרה אות ה') כתב לפרש מה שאמר דוד, מי כה' אלקינו המגביהי לשבת (תהלים קיג-ה), שהפליא צדקת ה' שהגביה את דוד להיות חלק מרגלי המרכבה, אשר ה' יושב עליהם. וזהו שאמר מי כה' אלקינו המגביהי, שהגביה אותי, לשבת, שהשי"ת כביכול יושב עלי ע"ש.

וַיֵּשׁ לומר דמהאי טעמא נשמות ישראל המה גזרות מתחת הכסא הכבוד (וזה"ק ח"ג כט:), להורות על שתי סוגות נשמות שיורדות למטה, יש שמתעלה להיות צדיק גמור כמו השלש רגלים שבמרכבה, ויש שמתעלה בכח התשובה כרגל הרביעי שבמרכבה.

*

וְנִרְאָה דמטעם זה קורין מגלת רות בחג השבועות זמן מתן תורתנו, כי הנה אמרו (יבמות מז:), קשים גרים לישראל כספחת דכתיב (ישעיה יד-א) ונלוה הגר עליהם ונספחו על בית יעקב [שאוהזים מעשיהם הראשונים ולומדים ישראל מהם] ע"כ. ונראה כי חילוק רב יש במעלת ישראל על מעלת הגר, כי ישראל הם זרע אברהם יצחק ויעקב שזיככו את חומרם וקידשו את גופם, ונשאר בזה רושם על דורותיהם. וכמו שאמרו (יבמות עט.) שלשה סימנין

תשובה על החטא ונתכפר להם, שהרי השרה אחר כך שכינתו בתוכם, וכמו שנאמר (שמות לח-כא) משכן העדות, וברש"י עדות שויתר להם על עון העגל.

אך בלעם רצה לעורר שעדיין יש פגם בבעלי תשובה, וישת פניו אל השלשה רגלים שיש בכסא, שהם צדיקים גמורים, והסתיר פניו מלהביט על הרגל הרביעי שבכסא, זה דוד שהקים עולה של תשובה. ואמר לו המלאך על מה הכית את אתונך זה שלש רגלים, הנה 'אנכי' יצאתי לשטן לך, יש ארבע צורות בכסא, אריה נ'שר כ'רוב י'עקב, וגם דוד הבעל תשובה מצוייר בהכסא, וזהו לשטן לך, שהקב"ה ידו פתוחה לקבל שבים, ושוה אצלו דוד המלך עם שאר האבות.

*

והנה יום מתן תורה תיאר לנו הכתוב (שיר ג-יא) שהוא יום חתונתו ויום שמחת לבו (תענית כו.). והנה יום החתונה היא השמחה היותר גדולה שיש להאדם. אבל כמה פעמים ברבות הימים משתנה המצב, עד שאי אפשר לדור עוד יחד ונעשה פירוד. וכמה פעמים נשארים יחד אבל חייהם אינם חיים. לא כן אם יש ביניהם אהבה אחוה ושלוה וריעות, ומעמידים בנים ובנות לשם ולתפארת, אז כל שנה כשמגיע יום חתונתו, השמחה עצומה יותר, כאשר רואה הפירות והתועלת שהביאה יום זה. ועל דרך זה הוא בכלל ישראל, מדי שנה בשנה מתרבה אצלנו השמחה יותר ויותר, שאנו משיגין ביתר שאת המתנה טובה שזכינו ביום הזה, ואנו שמחים בה כיום נתינתה ועוד יותר. וכה יתן ה' שנוכל לקבל השפעת התורה שיורדת היום, ללמוד וללמד לשמור ולעשות.

יש באומה זו, רחמנין וביישנין וגומלי חסדים ע"ש. לא כן הגר, הגם שנתקדש בקדושת ישראל, הרי זה הכל ממעשיו, לא כן מאבותיו יש קופה של שרצים תלויה אחריו, אשר נשאר מהם השפעה על תכונתו. וכאשר הגר רוצה להתקרב למדריגת ישראל קשה זאת עליו, וקשים גרים לישראל, היינו שיהפך עצמו להיות במדריגת ישראל זה קשה עליו כספחת, שעדיין נספח עליו מטומאות אבותיו.

ויתכן לומר כי מה שבא מכשול של חטא לידו של דוד, זה בא לו מפגם שבא ממואב מרות המואביה, ומכל מקום העלה אותה אחר כך בתשובה, עד שזכה להיות הרגל הרביעי שבמרכבה. ועל כן אנו קורין יחוסו של דוד בחג של זמן מתן תורתנו, שלא יתחמץ לב האדם כאשר יביט על השנים הרבות שעברו, איך יוכל עוד לקבל התורה מחדש. אך יתבונן בדוד שחטא משום שבא מפגם של מואב, ומכל מקום נתעלה עד שזכה למלכות בית דוד עד עולם. ולא עוד אלא שיש ארבע צורות בכסא, אריה נשר כרוב ואדם (חגיגה יג:), ומבואר בספר עבודת הקודש (ח"ד פרק יז) שהם כנגד שלשה אבות ודוד, פני אדם כנגד יעקב, פני אריה כנגד אברהם, פני כרוב כנגד יצחק, פני נשר כנגד דוד ע"ש. אם כן דוד הוא לא רק מרגל המרכבה אלא גם ב'פני' הכסא.

*

ובזה יש לומר מה שנאמר בבלעם, ויאמר אליו מלאך ה' על מה הכית את אתונך זה שלש רגלים, הנה אנכי יצאתי לשטן לך (במדבר כב-לב). והיינו כי בלעם רצה לעורר חטא העגל שחטאו ישראל במדבר, וכמו שנאמר (במדבר כד-א) וישת אל המדבר פניו, ומבואר בתרגום יונתן לעורר החטא שעשו ישראל במדבר. אבל באמת הרי עשו ישראל

הגליון הזה נתנדב על ידי

הרב ר' שמואל באדאנסקי שליט"א לרגל השמחה השרויה במעונו בנישואי בתו למול טוב	לעילוי נשמת הרבנית הצדיקת מרת שינדל רבקה בת הגה"צ ר' יצחק ע"ה אשת חבר של כ"ק מרן אדמו"ר בעל עזר מיהודה זצוק"ל נפטר י"ח סיון שנת תשס"ה לפ"ק ת.נ.צ.ב.ה.	לעילוי נשמת כ"ק הגה"צ רבי שלמה זלמן בן הגה"צ רבי יהושע זצוק"ל אבד"ק תולדות אהרן נפטר יום ח' סיון תשע"ח לפ"ק ת.נ.צ.ב.ה.	הרב ר' משה יעקב פישער שליט"א לרגל השמחה השרויה במעונו בנישואי בתו למול טוב
הרה"ג ר' פישל לעווי שליט"א מנהל בישיבה קטנה לרגל השמחה השרויה במעונו בנישואי בנו למול טוב	מוה"ר ר' אברהם צבי אדלער הי"ו לרגל השמחה השרויה במעונו בנישואי בנו למול טוב	מוה"ר ר' שלום וויטריאל הי"ו לרגל השמחה השרויה במעונו בנישואי בנו למול טוב	מוה"ר ר' ראובן לעפקאוויטש הי"ו לרגל השמחה השרויה במעונו בנישואי בתו למול טוב
מוה"ר ר' יצחק מרדכי שטראהלי הי"ו לרגל השמחה השרויה במעונו בהולדת בנו למול טוב	מוה"ר ר' משה אהרן פישער הי"ו לרגל השמחה השרויה במעונו בהכנס בנו לעול התורה והמצות	מוה"ר ר' אברהם אהרן קאליש הי"ו לרגל השמחה השרויה במעונו בהולדת בתו למול טוב	מוה"ר ר' ניסן אליעזר פראנצויז הי"ו לרגל השמחה השרויה במעונו בהכנס בנו לעול התורה והמצות